

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20298/2024
06.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Трудић адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде – Основни суд у Новом Саду, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1933/2024 од 01.08.2024. године, у седници одржаној 06.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1933/2024 од 01.08.2024. године, у преиначујућем делу става првог и у ставу другом и трећем изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1933/2024 од 01.08.2024. године, у потврђујућем делу става првог изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 10877/2023 од 24.04.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор месне ненадлежности. Ставом другим и трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу накнади нематеријалну штету за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе у износу од 396.000,00 динара, као и материјалну штету услед изгубљене зараде у износу од 74.360,00 динара, све са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 98.039,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев преко досуђених 396.000,00 динара до тражених 968.000,00 динара на име нематеријалне штете са траженом законском затезном каматом на наведену разлику. Ставом петим изреке, одбијена је молба тужиоца за ослобађање од плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1933/2024 од 01.08.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца, усвојена жалба тужене и преиначена првостепена пресуда у делу у којим је усвојен тужбени захтев и делу одлуке о трошковима поступка, тако што је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу накнади нематеријалну штету за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободe у износу од 396.000,00 динара, као и материјалну штету услед изгубљене зараде у износу од 74.360,00 динара, све са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате и обавезан тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 33.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, док је у преосталом делу првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 27.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у делу којим је преиначена првостепена пресуда, применом одредбе члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23) – ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца у овом делу није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка које могу бити разлог за изјављивање ревизије према члану 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Новом Саду Кпнд 46/18 од 27.03.2018. године, против осумњиченог АА, овде тужиоца, одређен је притвор због основане сумње да је починио кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика. У образложењу решења је наведено да стоје разлози за одређивање притвора из члана 211. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку, имајући у виду да је за тужиоцем расписана потерница ПУ Зрењанин од 20.2.2018. године, да исти живи непријављено на разним адресама, да нема важећа документа, а што су особите околности које указују да би осумњичени боравком на слободи могао побећи или се крити и на тај начин постати недоступан државним органима и ометати вођење кривичног поступка, те да није пружио ниједан уверљив доказ где ће заиста боравити и где би органи поступка могли да га нађу. Основно јавно тужилаштво у Новом Саду поднело је 18.04.2018. године Основном суду у Новом Саду оптужни предлог против тужиоца због постојања оправдане сумње да је извршио кривично дело насиље у породици. Решењима Основног суда у Новом Саду од 19.4.2018. године, 18.5.2018. године и 14.6.2018. године, тужиоцу је продужаван притвор за по 30 дана, на основу члана 498. став 4. и члана 211. став 1. тачка 1. и 3. Законика о кривичном поступку. Пресудом Основног суда у Новом Саду К. 544/18 од 21.06.2018. године, тужилац је ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело

насиље у породици и решењем истог суда К. 544/18 од 21.06.2018. године тужиоцу је укинута притвор и одређено да се исти одмах има пустити на слободу. У поновном поступку, Основни суд у Новом Саду донео је пресуду од 12.4.2021. године, којом је тужилац оглашен кривим за извршење кривичног дела насиље у породици, а наведена пресуда преиначена је пресудом Вишег суда у Новом Саду од 10.8.2021. године, тако што је ослобођен од оптужбе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби чланова 584. и 589. Законика о кривичном поступку и чланова 154., 155., 172., 190 и 200. Закона о облигационим односима, делимично усвојио тужбени захтев, јер је закључио да је тужена одговорна за штету коју је тужилац претрпео услед неоснованог лишења слободе, будући да је тужилац ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело које му је стављено на терет, при чему није скривио притварање, у смислу да је избегао приступ суду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу и одбио тужбени захтев, а потврдио у делу којим је тужбени захтев тужиоца одбијен, налазећи да је тужилац својим поступцима скривио одређивање притвора, код утврђеног да је у време притварања за тужиоцем била расписана потерница ПУ Зрењанин, да је живео непријављено на разним адресама и није имао важећа документа, као и да му је притвор одређен на основу члана 211. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку, односно из разлога јер је постојала опасност од бекства. Имајући у виду да је тужилац својим радњама и поступцима скривио одређивање притвора, који је из истих разлога продужаван, то тужиоцу, у смислу одредбе члана 584. став 2. Законика о кривичном поступку, не припада право на накнаду штете без обзира што се налазио у притвору, а кривични поступак против њега правноснажно окончан ослобађајућом пресудом.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право, због чега се ревизијом неосновано указује на супротно.

Према одредби члана 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку, неосновано лишеним слободе сматра се лице које је било лишено слободе, а није дошло до покретања поступка, или је правноснажним решењем поступак обустављен или је оптужба одбијена, или је поступак правноснажно окончан одбијајућом или ослобађајућом пресудом. Одредбом става 2. истог члана, прописано је да накнада штете не припада лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе.

Дакле, могућност притвореног лица које је сходно цитираном члану 584. став 1. Законика о кривичном поступку неосновано лишено слободе да у судском поступку оствари право на накнаду штете условљена је одредбом члана 584. став 2. Законика о кривичном поступку, која искључује право на накнаду штете због неоснованог лишења слободе лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе. Постојање недозвољених поступака којим је окривљени проузроковао лишење слободе је фактичко питање које се цени у сваком конкретном случају, утврђивањем радњи и поступака због којих му је притвор одређен.

У конкретном случају, из утврђеног чињеничног стања произлази да је тужиоцу притвор одређен, између осталог, због постојања околности које указују на опасност од бекства. Наиме, за тужиоцем је била расписана потерница ПУ Зрењанин од 20.2.2018. године, тужилац је боравио на различитим адресама на којим није био пријављен, а у време лишења слободe није поседовао важећи лични документ. Такве околности указују на његову недоступност државним органима и оправдавају закључак да је у време притварања постојала опасност да ће тужилац ометати вођење кривичног поступка. У таквој ситуацији, и по оцени Врховног суда, лишење слободe је последица понашања самог тужиоца, који је својим недопуштеним поступцима створио околности због којих је притвор одређен, па му у смислу одредбе члана 584. став 2. Законик о кривичном поступку, не припада право на накнаду штете, иако је кривични поступак против њега правноснажно окончан ослобађајућом пресудом.

С обзиром на наведено, ревизијом се неосновано указује на погрешну примену материјалног права и наводи да тужиоцу припада накнада штете самим тим што је кривични поступак против тужиоца окончан доношењем правноснажне ослобађајуће пресуде.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољености ревизије изјављене против дела побијане пресуде којом је потврђена првостепена пресуда по члану 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија у том делу није дозвољена.

Према одредби члана 403. став 3. ЗПП, ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

У овом случају, вредност предмета спора побијаног дела другостепене пресуде у делу којим је одбијена тужиочева жалба и потврђена првостепена пресуда износи 572.000,00 динара и нижа је од динарске противвредности 40.000 евра на дан подношења тужбе, меродавне за дозвољеност ревизије у смислу наведене законске одредбе.

Из тог разлога, на основу члана 410. став 2. тачка 5. и члана 413. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Наводи одговора на ревизију нису били потребни за одлучивање, па трошкови за састав одговора на ревизију туженој нису признати, у смислу одредбе члана 154. став 1. ЗПП.

На основу одредбе члана 165. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић